

Ἡ Σκηνή στό Μεσολόγγι τήν παραμονή τῆς ἐξόδου

Πρὶν νὰ ἀνοίξει ἡ πόλις, στό προσκήνιο, ἕνας ἠθοποιός ἀπαγγέλει τὸ παρακάτω ἀφηγητικὸ μέρος.

10 Ἀπριλίου 1826. Εἶναι ἄνοιξη. Ἡ γῆ τοῦ Μεσολογγίου, πλημμυρισμένη ἀνθούς καὶ μύρα, μιᾶ γιὰ τίς ὀμορφίαις τῆς ζωῆς, στὶς καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Ἡ οἱ - λεῦθεροι Πολιορκημένοι ἔχουν κάμα, τὴν ἐκλογὴ τους. Τί νὰ τὴν κάνουν τῆ σκληρῶς βαμμένη ζωῆ; Προτιμοῦν τὸν ἥρωϊκὸ θάνατο. Ἐξω ἀπὸ τὰ τεῖχη τῆς μαρτυρικῆς πολιτείας, χιλιάδες ἐχθροὶ περιμένουν νὰ τοὺς σκλαβώσουν. Ὅσα τὰ ἄνθη καὶ οἱ κωλοποιοὶ στὴ φύση, τόσα πρόματὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ κυκλῶνουν τὸ Μεσολόγγι.

Ἔσα παρουποατοθήκη, ἀνεβασμένους σὲ μιὰ πολεμιστρά, μὲ τὸ ὄπλο στό χέρι κυττάζει μακρὰ τῶν ἐχθρῶν τ' ἀμέρια, ὁ Χρῆστος Καψάλης. Δίπλα του ὀπλισμένους προσμένει διαταγῆς τὸ πρωτοπαλλήκαρο του ὁ Σπύρος. Ἐπὶ πόδια τους τὸ ἔγγονι τοῦ γέροντος Καψάλη, ὁ Ἰάνθος, γειμίζει δυὸ καρυσφίλια γιὰ νὰ χροῦν ν' ἀλλάξουν τὴν ὥρα τῆς μάχης οἱ δυὸ πολεμιστῆς.

Κάπου ἐκεῖ κοντὰ θεσσημένο ἀπ' τὴν προσωρινὴ γαλήνη, ξεχῶνει τοὺς μουσικοὺς του λαρυγγισμοὺς ἕνα ἠηδόνι.

Ἀνοίγει ἡ Πόλις

Ὁ Ἀφηγητῆς ἀποχωρεῖ

Σ Κ Η Ν Η Α

Καψάλης. - Κοίταξε Σπύρο τὴ λιμνοθάλασσα πὸς λαμποκοπᾷ. Χιλιάδες διαμάντια σπένει ὁ ἥλιος ἀπὸνω τῆς. Καθρέφτης τῆ γαλανῶ γερῆ τῆς. Καὶ μιὰ πεταλοῦδα ὑπορεῖ νὰ παίξει μέσα σ' αὐτὴ, μὲ τὸν ἰσχυρὸ τῆς. Ὀμορφὴ ποῦναι ἡ ζωὴ καὶ νὰ μὴ μπορεῖ νὰ τὴ χαίρεται ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου.

Σπύρος. - Ἢ γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ τὴ χρῶ χροῦμε κάποια μέρα λεύτερη, πολεμοῦμε δῶ μέσα, Κατετάν Χρῆστο. Τοῦ τὸ ξέρεις καλὰ τοῦ θυσιάσας τόσα στὸν ἱερό ἄγωνα μας.

Καψάλης. - Τίποτε δὲ μοὶ κόστισε τόσο ὅσο ὁ θάνατος τῆς γυναίκας μου ποῦθῶνα τούτες τίς μέρες. Γενναία ψυχὴ. Δὲ θέλησε ν' ἀφήσει τὸ Μεσολόγγι. Προτίμησε νὰ παιθῶνει παρὰ νὰ χωριστεῖ ἀπὸ μᾶς καὶ ἀπὸ τ' ἅγια χώματα τῆς πατρίδας μας.

Σπύρος. - Ἀλήθεια δὲν ξέρει κανένας τί νὰ προτιμοῦσῶναι τῶν ἀντρῶν τὴν παλληκαριὰ ἢ τὴν καστεριά τῶν γυναικῶν. Ἀληθινῶς ἥρωϊδες οἱ συντρόφισσες μας μῆνες τώρα ἔχουν ν' ἀντῶνουν φωτιὰ γιὰ φαί, καὶ ἂν στήνουν καμμιά φορὰ πσουκάλι στό τζάνι, βοῶζουν φόκια καὶ δέρματα γιὰ νὰ ξεγελάσουμε τὴν πείνα μας.

Κι' ἀνηφώντας τὸ βόδι γυροῦνε στὶς ὄχθες τῆς λιμνοθάλασσας γιὰ νὰ βροῦνε κανένα σκουλίκι ὄστρακο γιὰ τροφὴ τῶν παιδιῶν τους.

Καψάλης. - Κι' οὔτε δακρῶζει ποτέ τὸ μάτι τους. Ἰσὲ δὲν ἄκουσα τὴ γυναίκα μου ν' ἀναστενάξει. Ἦντα γέλαστή, μοῦφερνε ὅτι μποροῦσε στὴ πολεμιστρά κι' ἦταν ὄλο φωτιὰ τὰ λόγια τῆς! Κορρῶζεσαι πολὺ τῆς ἔλεγα καὶ πεινῶς..... δὲν θάνθῆξεις. Ἰρέπει νὰ βροῦμε τρόπο νὰ φύγῃς. "Ἢ φύγω!" ἀφήσω τὸ Μεσολόγγι ποῦ γιὰ τὴ λευτεριά του μάχεσαι ὁ γυιὸς μου κι' ἄντρος μου;.....

Σπύρος. - Πάροστε νᾶχει φύγῃ. Ἰάπερνε μαζί τῆς καὶ τὸ Ἰάνθο. Τί θ' γίνεαι ἐδῶ μέσα ἕνα παιδί σὰν θ' λείψουμε ἐμεῖς;

Ἰάνθος. - Δὲν εἶμαι παιδί πιὰ, Κατετάν Σπύρο. Δὲν εἶναι ποτέ παιδί ὁ ἔγγονος τοῦ Χρῆστου Καψάλη. Ἦγιαγιὰ πόλεγε συχνά. Ὀπισθοὺς ἤθελε νὰ μὲ πῆρει μαζί του ἔξω ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι. Ἢ ἐκεδὴ οὔτε ἤθελε ν' ἀκούσει τέτοια κουβέντα. Ὁ Ἰάνθος χρειάζεται στὸν ἄγωνα" τοῦ ἔλεγε. "ἂν δὲν μπορεῖ νὰ σηκῶσαι ἄκομα τὸ καρυσφίλι, μπορεῖ μιὰ χαρὰ νὰ τὸ γειμίζει θὰ μείνει κοντὰ στὸν παπὸ τῶν "Πὸσο χαίρομουναι μὲ τὰ λόγια τῆς. Ἢ καὶ σὺ παπούλη δὲν μούτες μιὰ μέρα πῶς εἶμαι τὸ δεξί σου χέρι σὰν πολεμῶς;

Καψάλης. - Ἦχεις δίκιο ἄγοι μου. Δὲν ἔχουν ἡλικία τὸ παιδὶ τοῦ Μεσολογγίου. Εἶναι ἄντρος κι' οὔτε ὄπισ κι' οἱ γυναῖκες, μας εἶναι ἄντρος. Ὄταν κανένας ἀποφασῶσαι νὰ ζῆσαι ἐλευτέρος ἢ νὰ πεθῶναι ὀφῆνει πίσω του τίς μικρῆς οὔτε λεπτομέρειες. Κι' ἢ ζωὴ ἢ ἴδωαι μπροστὰ στὴν ἄγαι ἀπόφαση, τί ἄλλο εἶναι ἀπὸ μιὰ λεπτομέρεια; Κι' ἢ ἄνοιξη, τὸ ἴδιο καὶ κείνη, Σπύρο, μιὰ λεπτομέρεια εἶναι.

Σπύρος. - Πολὺ μιλάει ἀπὸνω στὴ ψυχὴ σου ἢ ἄνοιξη Κατετάνιε.

Καψάλης. - Ἦνας ἐχθρὸς προσκῶνω μαζί μὲ τοὺς ἄλλους. Μὲ χίλιες φωνῆς ζητῶ νὰ μᾶς ξεσηκῶσαι ἀπὸ τὴν ἄγαι ἀπόφαση τοῦ θανάτου. Ἢ ποιὸς τὴν ἀκοῦει.

Ἀκούγεται τὸ κελῆδημα τ' ἠηδόνι. Σ' ἠρέσαι τ' ἠηδόνι ποῦ κελῆδεῖ στό πλάτανι τ' ἀντίκρον Ἰάνθος;

Ιάνθος. - Πορτιμῶ τὸ κελήδημα τοῦ καρυοφιλιῶ ποὺ λαλεῖ γιὰ τὴ λευτεριά μας παποδλημιου.

Καθάλης. - Ὁραία ἀπάντηση γυιέ μου. Νά γιὰ στασου. Κορῶ τὸν πατέρα σου ποὺ ρχετα Βιλασπικὸς. Κἄποιο νέο μᾶς φέρονε!

Σπύρος. - Καί ἔχει δικιο κατετάνε. εἶναι ὁ Ἀποστόλης ὁ γυιὸς σου. Ἄνοιξε Ιάνθο.

- Σ Κ Η Ν Ι Β -

Ἀποστόλης. - Ἀφήστε τὰ ντουφεκία καὶ κατεβήτε νά κάτσετε πλάι μου. Φέρω νύ

Καθάλης. - Εὐ στέλνουν οἱ ὀρχηγοὶ τί προστάζουν;

Ἀποστόλης. - Νά εἶμαστε ἔτοιμοι ὅλοι. Σὲ λίγο θά κάνουμε ἔξοδο, μοιρασμένοι σέ

τρεῖς ομάδες. Ἐμεῖς θά πάμε με τὸν κίτσο Καθέλλα. Ἄλλα δυὸ σώματα θά τὰ ὀδη-

γήσουνε ὁ Κατετάν Ἰακῶς κι' ὁ Ἰησοφόρος. Τὸ Μεσολόγγι δέν μπορεί νά κρατήσκει

τις. Τὴ πείχη γκροεῖστηκαν ἀπὸ τὸ κανόνια. Τὰ ὄπλα βάρυναν τῶν πεινασμένων πο-

λεμιστῶν τὰ χέρια. Ἄν δέν θέλουμε νά πινατοῦμε σκλάβοι πρέπει ν' ἀνοίξουμε δρόμο

με τὰ σπαθία μας. Κι' ὅποιος γλυτώσει. Οἱ ἄλλοι... ἄς εἶναι εὐλογημένοι.

Ἄς πέσουνε γιὰ τὴ λευτεριά.

Σπύρος. - Ὁραία. Πῶς τὴν περιμένα σὺτὴ τὴν ὥρα. Βαρέθηνα νά χτυπῶ στὴ κεφαλή

σκυφί πῖσα ἀπὸ τὴν πολειίστρα. Ἔτσι ὀλεθῆρα. Ἐπῆθος μὲ σπῆθος. Πῶς δὲ ζουμε

στούς ἀμέτροτους ἔχθρους μας πῶστανουν λίγες καρδιές γιὰ νά νικηθοῦμε;

Καθάλης. - Τί ἄς εἶναι ὁ θάνατος μας τὸ τελευταῖο ἠρωϊκὸ τραγούδι τοῦ

γιοῦ. Ἐπιτοῖε Κατετάν Καθάλη γιατί δέν μιλάει;

Ἀποστόλης. - Ἐτοιμαστῆτε παιδιὰ μου κι' εὐχόμαι στὸ σπαθί σας καλὴ δουλειά. Θερ-

στετε διπλοὺς καὶ γιὰ μένα.

Ἀποστόλης. - Τὸ πατέρα δέν ἔχεις ἀνάγκη ἀπὸ τὸ σπαθί μας εἶναι πιὸ κοστῆρο

τὸ δικό σου.

Καθάλης. - Ἐγὼ θά πολειίσω ἀπὸψε με ἄλλο ὄπλο παοδί μου. Στὸ θάνατο του τὸ Με-

σολόγγι χρειάζεται συντροφιά. Ἄς μείνω στὴ θέση μου νά τὸ συνοδεύσω στὸν ὄρι

του.

Ἀποστόλης. - Τί λές πατέρα θά μείνεις ἐδῶ νά πεθάνεις ἀνώφελα;

Καθάλης. - Ἄνώφελα παιδι μου καὶ τοῖς σοῦ τότε; Ἐχω τὸ σχέδιο μου.

Ἀποστόλης. - Τότε θά μείνω καὶ γὼ μ' ἴ σου πατέρα. Ἰοναχό σου δέν σ' ἀφήνω.

Καθάλης. - Δέν θά εἶμαι μόνος. εἶναι τόποι γέροι τοῦ δέν βαστοῦν τὰ πόδια τους

γιὰ τὴν ἔξοδο. Θά τοὺς φέρω ἐδῶ νά πεθάνουν μαζί μου. Ἐναίς δέν θά τραγη-

σει νά ζήσει σκλάβος.

Ἀποστόλης. - Ἄς μείνω μαζί σου πατέρα νά βοηθήσω τὸ σχέδιό σου.

Καθάλης. - Τί τὸ δικό μου σχέδιο γυιέ μου, δέν χρειάζεται πῶρ ἕνα χέρι μου.

Ἄς μείνουν καὶ ἄνθρωποι, κι' ἄς τοῦμαι ἀπ' τὰ γερᾶματα. Λιά φορὸ θά μπορεῖ

νά βάλει τὴν ἄγια φλόγα ἐκεῖ ποὺ πρέπει.

Σπύρος. - Ὅσα καταλαβαίνω τὸ σχέδιο σου γερὸ Καθάλη. Ἄς βάλεις φωτιὰ στὸ μπα-

ροῦτι καὶ θά πεθάνεις σκοτόντας τοὺς ἐχθρούς τοῦ θά τρέξουν νά σὲ κλαζώ-

σουν. Καὶ πῶρα δέν θάχεις ἀντήρηση ἐπὶ Ἀποστόλη; Ἄς φύγουμε. Ἐμεῖς χρειάζο-

μαστε γιὰ τὴν ἔξοδο... Ἔτσι κι' ὁ Κατετάνιος με τὸ δαυλό του κι' εἰμὲς με

- ανοίγει η αύλεια -

Κάποιος. Άκουσε καπετάνιε Καψάλη. Όλο και πώς κυκλώνουν τ' αστέρια. Άν κρίνει κανένας απ' τις φωνές τους δεν είναι και λίγοι.

Καψάλης. Ποθε η ώρα συντροφιά μου. Άκούω τη δόξα να φτεροκοπά άνυπόμονη πάνω στην γη τόνους Μεσολόγγι. Άν τ' άστέριό τούτο θέ πέρουν την λάμψη. Άκούει πιο πολύ. Είς τ' όνομα του πατρός και του Υιού.

- είσοδος ο Ίάνθος -

Ίάνθος. Ετάσου παπού. Τ'ό χέρι σου τρέμει απ' τ' άγέρματα. Τ'ό δοκό μου είναι πιο σπασμένο. Έγώ θάνηλω τη φλόγα.....

Φωνές απ' τους άρδαστρους. Ο έγγονός σου Χρήστο Καψάλη πώς βρέθηκε έδω,

Ίάνθος.

Άκου παπούλη, πούν με μαλώσεις. Άν κάνω άνώφελη θυσία... Τού φέρνω πεσκέση χιλιάδες έχτρούς για να συντροφέουν στον ύπνο τ'ό Μεσολόγγι μας. Καθώς βγαίναμε απ' τ'ό σάλαγγο της έφδου, έχασα τόν πατέρα και βρέθηκα κυκλωμένος... Άνοιξα δρόμο κι' έγω με μέ πήρανε καταπόδι οι τούρκοι..... Και τότες μούρθε σ'ό νού ή ιδέα... Νή πώς θέ πολεμίσω κι' έγω άπόψε.... Ε τίσω τους έχτροεγαν κι' άλλοι κι' άλλοι θηροώντας πώς κάπου θάνακλύθουν καλή σ'αδεία... Άν είχα έγω άλλο τούπο να πολεμίσω παπούλη... ή μου θυμώσεις.

Καψάλης. Άν σου θυμώνω παιδί μου. Τ'ό ξέρω δεν μ'όρεσες να άντισταθείς στή φωνή της καρδιάς σου. Τ'ό λογημένο ής είσαι παιδί τού Μεσολόγγιού.

Ίάνθος. Καθώς έρχόμουν παπούλη, μέσ' στή βοή των έχτρων πού με κυνηγοσαν άκουγα μετ' φωνή μέσα μου. "Τρέχα Ίάνθο, σ'ότ'ό πού κάνεις χρειάζεται. Όπατούς θ'ό τ'ό βοεί σωστό...". Τού φάνηκε πώς ήταν τ'ό Μεσολόγγι πού μιλούσε. Τί λές παπούλη; ήταν τ'ό Μεσολόγγι.

Καψάλης. ήταν τ'ό Μεσολόγγι, παιδί μου. Κι' ήταν πολύ δυνατή η φωνή του. Γιατί τ'ό Μεσολόγγι Ίάνθο δεν είναι πολιτεία. Είναι ιδέα. Και μόνο με τις θυσίες πέρουν δόνηση οι ιδέες πού κυβερνούνε τόν κόσμο.

Άν οι έχτροί μες κήκλωσαν... θέ σπέρουν τις πρότες. Είναι η ώρα. Άρε σ'ό χέρι παιδί μου τ'ό δαυλό τούτο. Όπατούς σου σε κρίνει ήξιο να άνήψεις τη φλόγα πού θέ φωτίσει τ'ό κόσμο με τ'ό μεγάλο παράδειγμα της,

ΤΗΛΕ ΔΟΡΟΣΗΣ & ΔΙΦΩΤΙΣΙΟΥ